

Fjälkinge kyrka

56.0375, 14.2780

När den kristna läran spreds över den östra danska provinsen Skåne på 1000-talet byggdes många kyrkor. Adam av Bremen har berättat att det i slutet av 1000-talet fanns omkring 300 kyrkor i landskapet, de flesta byggda i trä.

Även här i Fjälkinge var den första kyrkan i trä, förmodligen byggd på 1130 eller 1140-talet.

Ganska omgående lät man bygga ett torn i sten. När man sedan i slutet av 1100-talet ersatte träkyrkan med en ny kyrka i sten fick tornet stå kvar. Detta torn är alltså en kvarvarande rest från den första kyrkan på platsen.

Den romanska portalen som är bevarad var troligen privatingång till kyrkan för den lokale stormannen och dennes familj. Portalen har detaljer som har stora likheter med stendekorationer i Östra Herrestads kyrka på Österlen, skapade av Carl Stenmästare på 1140-talet.

I tornet hänger två klockor, Den lilla klockan är daterad till 1615, och den stora klockan lär vara ett krigsbyte från Ryssland. Klockan såldes till Fjälkinge 1731 av majoren Skytte på Råbelöv.

1799 försågs tornet med ett urverk, samtidigt som urtavlor sattes upp åt tre väderstreck. Ingen urtavla sattes upp vid östra sidan eftersom byn saknade bebyggelse åt det hållet.

Precis väster om kyrkan ligger den så kallade kyrkporten, en kvadratisk byggnad som är relativt unik i sitt slag. Den är en överbyggd port genom vilken man kom in på den tidigare muromgärdade kyrkogården. På övervåningen i porthuset förvarades tidigare kyrkans tiondespannmål.

Vapenhuset i söder som byggs någon gång på 1400-talet fick bli kyrkans huvudingång.

Det så kallade tornrummet med sina romanska valvbågar i bottenvåningen fungerade kanske som herrskapsdel eller privatkapell för stormannafamiljen.

För att ge plats för den växande befolkningen byggdes på 1760-talet den så kallade nykyrkan åt norr. Och i början av 1800-talet byggdes en ny läktare som rymde 108 personer i norra delen av nykyrkan. En trävägg skilde männens sida från kvinnornas. De målade framstyckena finns bevarade längst bak i kyrkan.

Målningarna i valven utfördes under senare delen av 1400-talet, och har motiv hämtade från bibelns berättelser. Målningarna kan ha utförts av den kände Vittsköflemästaren Nils Håkansson eller hans verkstad.

Vi kan här bland annat se livshjulet med fyra figurer som håller var sitt språkband i handen. På dessa står det på latin "Regnabo", som betyder "Jag ska härska", "Regno" som betyder "Jag härskar", "Regnavi" - "Jag har härskat" och slutligen "Sum Sine Regno" - "Jag är utan makt". Här ser vi också Kristus som världsdomare sittande på regnbågen. Adam och Eva fördrivs ut ur paradiset. Och förväntansfulla köar vid himlens port för att komma in i Jerusalem. Andra är inte lika lyckligt lottade utan står i kö för att möta skärselden.

Den äldsta inventariet är dopfunten i granit som förmodligen är jämngammal med kyrkan. Dopfunten finns nu på sin ursprungliga plats vid den första ingången till kyrkan.

Ursprungligen fanns det tre altaren i kyrkan, det nuvarande samt två sidoaltaren.

Huvudaltaret är byggt 1604 hade från början en altarpuppasats som var prydd med bilden av "Lammet med segerfanan". Efter freden i Roskilde byttes den ut mot Carl XI:s namnchiffer som ett led i försvenskningsarbetet.

På altartavlan kan vi nu åter läsa instiftelseorden till Herrens heliga nattvard på danska.

Samtidigt med altaret byggdes också predikstolen.

Krucifixet som idag hänger på långhusets södervägg har tidigare suttit på en träbjälke i triumfbågen mellan koret och långhuset. Strax nedanför finns ett så kallat konsegrationskors från då stenkyrkan invigdes på 1200-talet.

Den första orgeln som kom på plats 1823 placerades på den västra läktare, samtidigt som den norra läktaren togs bort. En ny orgel byggdes år 1900 på den gamla orgelns plats.

Källor:

Webb: Fjälkinge pastorat.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "50 kyrkor i nordöstra Skåne". Regionmuseet Kristianstad. ISBN 978-91-977127-7-4

Bok: "Det Medeltida Skåne En arkeologisk guidebok".
Peter Carelli. ISBN 978-91-85377-91-6